

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

**Očitovanje na primjedbe i prijedloge
dostavljene u sklopu javne rasprave o
Nacrtu Odluke o izmjenama i dopunama
Odluke o upravljanju likvidnosnim rizikom**

21. svibnja 2013.

UVOD

18. travnja 2013. Hrvatska narodna banka na svojim je internetskim stranicama objavila Nacrt Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o upravljanju likvidnosnim rizikom (u nastavku teksta: Odluka o izmjenama i dopunama). Mišljenja, prijedlozi i primjedbe na predloženi tekst mogli su se dostaviti do 29. travnja 2013. putem elektroničke pošte na adresu zoki@hnb.hr.

Tijekom te javne rasprave Hrvatska narodna banka zaprimila je primjedbe i prijedloge četiriju kreditnih institucija:

- OTP banka d.d.
- Privredna banka Zagreb d.d.
- Slatinska banka d.d.
- Zagrebačka banka d.d.

Zaprimljene primjedbe i prijedlozi te očitovanja na njih prezentiraju se u nastavku dokumenta, grupirani prema pojedinim područjima Odluke o upravljanju likvidnosnim rizikom (u nastavku teksta: Odluka).

1. Prijedlog izmjene članka 3. stavka 8. Odluke

1.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 2.

U članku 3. stavak 8. mijenja se i glasi:

"(8) Kreditna institucija dužna je za sve značajne poslovne aktivnosti (bilančne i izvanbilančne) uspostaviti i primjenjivati adekvatan mehanizam raspodjele u skladu s vrstom, opsegom i složenosti poslovanja."

1.b. Komentari u javnoj raspravi

- a. Što se smatra značajnim poslovnim aktivnostima za koje je potrebno uspostaviti mehanizam raspodjele?
- b. Što konkretno znači mehanizam raspodjele u skladu s vrstom, opsegom i složenosti poslovanja, za male banke?
- c. Trebaju li sve banke (uključujući i male banke) do 30. lipnja 2013. uvesti sustav izračuna internih cijena (sukladno smjernicama objavljenim na stranicama HNB-a) ili male banke mogu imati jednostavniju metodologiju?

1.c. Očitovanje

U važećem članku 3. stavku 8. Odluke stoji da je kreditna institucija dužna **za sve značajne poslovne aktivnosti** (bilančne i izvanbilančne) pri određivanju cijene **novog proizvoda** uzeti u obzir komponentu likvidnosti. Što znači da bi kreditne institucije već trebale imati uspostavljen mehanizam izračuna cijene proizvoda i definirane značajne poslovne aktivnosti (interno definirane u skladu s donesenom strategijom i profilom rizičnosti), a ovom ga izmjenom moraju primijeniti i na postojeće, a ne samo nove proizvode. S druge strane, nadamo se da sve kreditne institucije na određeni način već upotrebljavaju neki od mehanizama određivanja cijena proizvoda ili mjerenja profitabilnosti, pa bi te mehanizme trebale proširiti (ako već nisu uključeni) i na faktore navedene u članku 4. Odluke o izmjenama i dopunama.

Kao što i članak 3. stavak 1. Odluke navodi da je kreditna institucija dužna uspostaviti sustav upravljanja likvidnosnim rizikom koji će biti primjeren vrsti, opsegu i složenosti poslovanja, tako se isti princip proporcionalnosti primjenjuje i kod mehanizma raspodjele troškova i koristi. Odnosno, budući da se radi o internom mehanizmu, svaka kreditna institucija prilagodit će ga svojoj vrsti, opsegu i složenosti poslovanja, uspostavljenom sustavu upravljanja likvidnosnim rizikom i definiranom tolerancijom izloženosti likvidnosnom riziku. Dakle, za očekivati je da će male banke imati uspostavljen jednostavniji mehanizam raspodjele (npr. za glavne stavke imovine koje nose većinu prihoda i glavne stavke obveza koje generiraju glavninu troška), budući da je i njihovo poslovanje manje složeno. Također, sukladno članku 6. Odluke o izmjenama i dopunama sve kreditne institucije dužne su se uskladiti s odredbama članka 2. do 4. (mehanizam raspodjele) do 30. lipnja 2013.

2. Prijedlog novog članka 5.a Odluke (mehanizam raspodjele)

2.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 4.

Iza članka 5. dodaje se članak 5.a, koji glasi:

"Mehanizam raspodjele Članak 5.a

(1) Kreditna institucija dužna je mehanizam raspodjele uskladiti s uspostavljenim sustavom upravljanja likvidnosnim rizikom i definiranom tolerancijom izloženosti likvidnosnom riziku te uspostaviti odgovarajući proces odlučivanja.

(2) Kreditna institucija dužna je upotrebljavati mehanizam raspodjele pri internom određivanju cijene proizvoda. Kreditna institucija dužna je u mehanizam raspodjele minimalno uključiti:

a) utjecaj trenutačnih tržišnih uvjeta odnosno izravne troškove izvora financiranja (npr. tržišni trošak pribavljanja sredstava, baznu krivulju prinosa), uključujući i ostale izravne troškove financiranja (npr. razlika između kupovne i prodajne cijene transakcija, cijena transakcije, trošak fizičkog transfera gotovine i sl.),

b) situaciju u kojoj se nalazi sama kreditna institucija (npr. kreditna kvaliteta, dostupnost izvora financiranja),

c) različite karakteristike ponašanja pojedinih proizvoda s aspekta likvidnosti (npr. trošak opcije prijevremenog razročenja, proizvodi dostupni putem internetskog bankarstva ili proizvodi s neredovnim novčanim tokom) i

d) neizravne troškove izvora financiranja (npr. trošak likvidnosne neusklađenosti, trošak rezerve likvidnosti, trošak dodatnoga kolaterala i sl.).

(3) Kreditna institucija dužna je mehanizam raspodjele redovito ažurirati uzimajući u obzir utjecaj faktora iz stavka 2. ovog članka.

(4) Kreditna institucija dužna je osigurati da za kontrolu i praćenje rada mehanizma raspodjele bude zadužena neovisna organizacijska jedinica (npr. jedinica zadužena za kontrolu rizika). Kreditna institucija dužna je osigurati da sve odgovarajuće razine rukovodstva i sve odgovarajuće organizacijske jedinice budu u potpunosti upoznate s mehanizmom raspodjele te da ga aktivno i primjereno upotrebljavaju.

2.b. Komentari u javnoj raspravi

a. S obzirom na složenost materije vezane za izradu modela za uvođenje mehanizma raspodjele likvidnosnih troškova, koristi i rizika, predlaže se da HNB u što skorije vrijeme organizira

radionicu na kojoj bi se na konkretnim primjerima objasnile pojedinačne stavke koje mehanizam raspodjele mora uključivati sukladno članku 5.a Odluke.

b. Utječe li navedeni mehanizam raspodjele na indeks odnosno referentnu kamatnu stopu za promjenjive kamatne stope sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, koji je u primjeni od početka ove godine?

c. Kako mala banka koja nema uvedene transferne cijene i ALM odjel treba provesti predložene izmjene? Također tražimo radni sastanak ili radionicu u HNB-u na kojoj bi nam pojasnili što se točno od nas traži.

d. Banka ima implementiran mehanizam raspodjele (*Funds Transfer Pricing*) već određeni vremenski period, koji je podržan aplikativnim rješenjem. Banka se odlučila za najnapredniji pristup mehanizma raspodjele, takozvani *matched maturity method*, odnosno FTP po svakoj pojedinoj transakciji. To podrazumijeva da uključuje trenutne tržišne uvjete i situaciju u kojoj se nalazi banka odnosno strategiju banke. Međutim, naglašava se da je FTP interni model raspodjele, stoga nije potrebno ugrađivati interne modele u Odluku.

2.c. Očitovanje

Kao što je već navedeno, s obzirom na zahtjeve iz Odluke nadamo se da sve kreditne institucije na određeni način već upotrebljavaju neki od mehanizama određivanja cijena proizvoda ili mjerenja profitabilnosti, pa bi te mehanizme trebali proširiti (ako već nisu uključeni) i na faktore navedene u članku 4. Odluke o izmjenama i dopunama. Ukoliko je kreditna institucija pri određivanju cijene novog proizvoda uzimala u obzir transfernu cijenu, što u slučaju kredita na primjer predstavlja cijenu financiranja odnosno cijenu depozita kao ključnog izvora financiranja korigiranu za dodatne elemente (potrebe pokrića regulatornih mjera i njihovog utjecaja na cijenu proizvoda), te je interne cijene definirala za dane kredite i primljene depozite, smatramo to dobrom osnovom za navedeni mehanizam. Budući da se radi o internom mehanizmu koji svaka kreditna institucija mora prilagoditi svojoj vrsti, opsegu, složenosti poslovanja, uspostavljenom sustavu upravljanja likvidnosnim rizikom i definiranom tolerancijom izloženosti likvidnosnom riziku trenutno ne smatramo potrebnim organiziranje radionice za kreditne institucije.

Što se tiče pitanja utječe li mehanizam raspodjele na indeks odnosno referentnu kamatnu stopu za promjenjive kamatne stope sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, mišljenja smo da izračun prosječnog troška izvora financiranja i referentna kamatna stopa nisu povezani na način da bi mehanizam utjecao na promjenu referentne kamatne stope, već referentna kamatna stopa može biti jedan od "dijelova" mehanizma.

U konačnom tekstu Odluke o izmjenama i dopunama izbrisano je navođenje mehanizma transfernih cijena, iako je i inicijalno to stajalo samo kao jedna od prijedloga za mehanizam.

U Odluci u novom članku 5a. stavku 2. točkama a) do d) naveden je minimalan obuhvat kriterija s bazičnim primjerima koje bi kreditna institucija trebala uključiti u navedeni mehanizam za koje smatramo da svaka kreditna institucija već posjeduje. Na primjer, kod izravnih troškova izvora financiranja trošak pribavljanja sredstava može predstavljati prosječni trošak svih primljenih kredita i depozita u zadnjih mjesec dana. Kod kriterija dostupnosti izvora financiranja treba uzeti u obzir mogućnost financiranja i trošak više cijene izvora financiranja u odnosu na prosječnu cijenu na tržištu. Kod kriterija troška prijevremenog razročavanja, ako postoji mogućnost prijevremenog razročenja, trebalo bi razdvojiti depozite kod kojih se zaračunava naknada za takvo razročenje od ostalih i uključiti taj trošak u mehanizam. Također, ako vrijednosni papir određene kvalitete kreditna institucija pribavlja isključivo za potrebe dobivanja kredita na tržištu, trošak držanja tog kolaterala treba uključiti u mehanizam. Cilj mehanizma je da se na jednom mjestu objedine svi podaci koje kreditna institucija već koristi i te da ih se uključi u izračun cijene imovine i obveza (uključujući i izvanbilančne obveze).

Odluka o izmjenama i dopunama u dijelu uspostave mehanizma raspodjele ne zahtjeva nužno uspostavljanje ALM odjela (ali sukladno postojećoj Odluci kreditna institucija mora imati uspostavljen neki sustav upravljanja imovinom i obvezama koji između ostalog može provoditi ovaj mehanizam), već propisuje obvezu uprave (i/ili višeg rukovodstva) za usvajanje i revidiranje mehanizma, te uključivanje neovisne jedinice u kontrolu i praćenje rada mehanizma, što može biti npr. osoba zadužena za kontrolu rizika. Važno je samo da ona ne bude izravno uključena u izračun cijene proizvoda, odnosno da nije korisnik mehanizma budući da te cijene utječu na mjerenje marži pa se time želi osigurati objektivnost mehanizma. Također je bitno da uprava i sve organizacijske jedinice koje su uključene u provedbu i kontrolu mehanizma budu upoznate sa samim mehanizmom i njegovim rezultatima, te da ga upotrebljavaju u svom poslovanju.

Izmjenom Odluke u dijelu uvođenja mehanizma nije se imalo za cilj propisivati interne modele već samo definirati minimum faktora o kojima kreditna institucija mora voditi računa pri izračunu cijene proizvoda odnosno mjerenju profitabilnosti, te definirati odgovarajuću upravljačku i kontrolnu strukturu.

3. Prijedlog izmjene članka 17. stavka 4. Odluke (odstupanje od propisanog MKL-a)

3.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Članak 5.

U članku 17. stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Iznimno od stavka 3. ovog članka kreditnoj se instituciji dopušta da odstupa od zahtjeva propisanog u stavku 3. ovog članka tako da najviše sedam kalendarskih dana unutar izvještajnog mjeseca može imati minimalni koeficijent likvidnosti, samo u jednoj valuti (u kunama ili u svim

konvertibilnim valutama ukupno ili u nekonvertibilnim valutama pojedinačno), za 10% manji od 1 (odnosno 0,9), neovisno o tome radi li se o razdoblju "do tjedan" ili "do mjesec" dana."

3.b. Komentari u javnoj raspravi

a. Odnosi li se moguće odstupanje od 10% najviše 7 kalendarskih dana samo na jednu valutu unutar izvještajnog mjeseca (samo HRK ili konvertibilne valute ukupno) ili je moguće imati odstupanje npr. 3 dana u HRK valuti, a 4 u konvertibilnim valutama ukupno?

b. Vrijedi li odstupanje za jedan dan (neovisno o tome radi li se o razdoblju do tjedan ili do mjesec dana) ili se svako razdoblje računa kao posebno odstupanje? Odnosno, ako je Banka jedan dan u prekoračenju u HRK valuti u razdoblju do tjedan i mjesec dana –računa li se to kao 2 dana odstupanja ili kao jedan? I može li u tom izvještajnom razdoblju kreditna institucija imati odstupanje i u konvertibilnim valutama, i u razdoblju do tjedan i u razdoblju do mjesec dana?

3.c. Očitovanje

U skladu s člankom 5. Odluke o izmjenama i dopunama kreditna institucija može, sedam kalendarskih dana u jednoj valuti, imati minimalni koeficijent likvidnosti za 10% manji od propisanog. Odnosno odstupanje od 10% odnosi se na odstupanje u jednoj valuti jedan dan. Nije nužno da unutar izvještajnog mjeseca to odstupanje bude samo u jednoj valuti, moguće je da kreditna institucija 3 dana unutar izvještajnog mjeseca ima odstupanje u kunama, a 4 dana u konvertibilnim valutama, ali ne može isti dan unutar izvještajnog mjeseca imati odstupanje u dvije valute. Pod pojmom odstupanja sedam kalendarskih dana misli se na prekoračenje po danu, a ne na prekoračenje za vremensko razdoblje od tjedan ili mjesec dana. Prema tome, prekoračenje za vremensko razdoblje od tjedan ili mjesec dana na isti dan računa se kao jedno prekoračenje.

4. Općeniti komentar

4.a. Komentari u javnoj raspravi

Regulativa koja je na snazi u pogledu definicije minimalnog koeficijenta likvidnosti te dozvoljenog odstupanja od zahtjeva za održavanje istoga u potpunosti primjerena je trenutnim tržišnim uvjetima, jer omogućava kreditnim institucijama kvalitetno i racionalno upravljanje likvidnošću. Nadalje, trenutni regulatorni okvir daje kreditnim institucijama dovoljno fleksibilnosti u upravljanju eventualnim nepredviđenim odljevima na koje kreditna institucija ne može utjecati te istovremeno jamči kontinuitet i stabilnost u procesu upravljanja likvidnosnim rizikom za koji smatramo da je od velike važnosti. Isto tako, s obzirom na dobro uhodane interne procese, od upravljanja likvidnosnim rizikom do izvješćivanja HNB-a o likvidnosnom riziku, svaka regulatorna promjena iziskuje značajan angažman ljudskih, materijalnih i financijskih resursa te predstavlja određeni operativni rizik. Slijedom navedenog, ne vidi se potreba za predloženim izmjenama.

4.b. Očitovanje

Predložena Odluka o izmjenama i dopunama rezultat je usklađivanja sa zahtjevima iz Direktive 2009/111/EC i Smjernicom CEBS-a/EBA-e i iskustva tijekom primjene Odluke. Budući da se RH do svog punopravnog članstva u EU mora uskladiti sa svim trenutno važećim propisima u EU, pa tako i propisima i zahtjevima iz područja poslovanja kreditnih institucija, HNB je bio dužan uskladiti se s ovim zahtjevom iz navedene Direktive do 1. srpnja 2013. Napominjemo da je navedeni zahtjev na snazi u EU već od 1. siječnja 2012., te da smo tijekom prezentacije za izradu Studije kvantitativnog učinka prijedloga Uredbe i Direktive o kapitalnim zahtjevima u ožujku 2012. napomenuli da će zahtjev za uvođenjem mehanizma raspodjele biti uključen u Odluku o upravljanju likvidnosnim rizikom. Također smo, sukladno tome, kao informaciju kreditnim institucijama u siječnju 2012., objavili na internetskim stranicama HNB-a neslužbeni prijevod Smjernice CEBS/EBA o raspodjeli likvidnosnih troškova i koristi.

Što se tiče izmjene vezane uz odstupanje od minimalnog koeficijenta likvidnosti ne smatramo da će navedeno imati značajan angažman ljudskih, materijalnih i financijskih resursa, niti da će predstavljati određeni operativni rizik, budući da je navedena odredba već na snazi, ali za izračun MKL-a na skupnoj osnovi, koji je ionako inicijalno bio uveden samo privremeno.